

GORICA

(Večerno izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računijo po peti- vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Po deželnem zboru.

II.

„Soča“ preleva v svoji zadnji številki pod tem naslovom še nadalje svoje jaži ter hujska prav na ostuden način proti slovenskim poslancem, ki niso Tumovega kalibra. Gledé določitve volišč za volilce iz trgov smo nepobitno dokazali in se lahko vsakdo prepriča tudi iz deželnozbornskega zapisnika, da se je dr. Tuma odločno postavil proti Grčevemu predlogu, naj bi tvoril vsak trg za se volišče. Temu ne more oporekati niti on sam; zdaj pa trobi njegovo glasilo med svet neumno trditev, da ni dopuščeno, da bi deželni zbor od raznih predlogov ali resolucij, katere je stavilo „Kat. pol. društvo“ v Bovcu, vsprejeti jednega samega in to je onega glede določitve vsakega trga za se kot volišče. Taka trditev zamore omrežiti le tepce in pa sploh ljudi, ki ne mislijo s svojo glavo.

Istotako je abotna trditev, ki nima nobene resnične podlage, da bi taka sprememba volilnega reda, ako bi jo deželni zbor sklenil, ne zadobila Najvišega potrjenja.

Vrhunec podle laži pa je dosegel pisac omenjenega članka s tem, da trdi, da je zgradba norišnice že doggnana stvar ter da so naši poslanci s tem obtežili z ogromnimi stroški naše davkoplačevalce. Kaj takega zamore trditi le oni, ki je zgubil slednjo čut sramežljivosti in ki ne zarudi več, ako se mu tudi sto in stokrat dokaže da je lažnjivec; kaj takega pravimo, more trditi le oni, kateremu je poštenje popolnoma neznan pojem. Vsakemu, ki je bil prisoten v deželnem zboru in torej tudi dr. Tumi, je znano, da ni gledé zidanja norišnice nič drugega sklenjeno, nego to, da se je cela zadeva izročila zopet deželnemu odboru, z naročilom, da jo zopet vsestranski preštudira ter stavi deželnemu zboru svoje predloge.

Da je temu tako, o tem se prepričajo lahko vsi davkoplačevalci, ako se potrudijo v deželno pisarno in si dajo

tam pokazati zapisnik dotične seje, v kateri se je o tem predmetu razpravljalo. Zadeva zidanja deželne norišnice se torej nahaja prav za prav v istem štadiju kakor se je nahajala pred sedanjim zasedanjem. To je resnica, a vse drugo je laž!!

Na nesramno hvalisanje dr. Tumovih pesek - v oči - predlogov v tem pogledu se nam ne zdi za danes niti vredno odgovarjati.

Kar se pa tiče očitanja, da se še zdaj niso razdelila brezobrestna posojila, katere je sklenil deželni zbor v svojem lanskem zasedanju, bi ta očitanja zadela k večjemu deželni odbor in — dr. Tuma sama, ne pa ostale deželne poslance. Deželni zbor je to sklenil, a naloga deželnega odbora je bila, da izvrši sklep deželnega zbora. Sicer nam pa ni znano, v koliko je v tem pogledu kriv deželni odbor; konstatirati smo le hoteli skrajno perfidnost „Sočinega“ člankarja, da hoče tudi v tem pogledu zvrčati krivdo na naše deželne poslance.

Pa še nekaj. Že v prejšnjih člankih pod tem naslovom je kvasil „Sočin“ članek nekaj o tem, da je deželni glavar dal čitati interpelacije in predloge poslancev še le po dokončanem dnevnem redu, a ne koj v pričetku kakor je bila to poprej navada ter da je s tem nekako kršil deželnozbornski pravilnik ter očita dr. Gregorčiču, da ni zaprečil takega postopanja. A da bi taka očitanja, ako bi bila opravljena, zadela v isti meri dr. Tuma kakor vsakega drugega slovenskega poslanca, o tem ne more dvomiti pač noben razumen človek.

V prejšnjem zasedanju se je dr. Gregorčič uspešno za to potegnil, da naj se interpelacije čitajo začetkom seje. V sedanjem zasedanju je dr. Tuma pohitel stisniti rep med noge ter brez ugovora podvreči se Pajerjevi naredbi, da se čitajo interpelacije konec seje. Tuma se je letos predstavil zbornici kot načelnik „napredne“ stranke, „ki ne sodeluje z Gregorčičem“, ki nastopa na svojo roko, a ni imel grajalne besede za postopanje dr. Pajerja, pač pa zmirlja „Soča“ dr. Gregorčiča s teličkom in izdajico, ker ni tega storil.

Poznamo taktiko teh lažiliberalecev: Ti Gregorčič, prepiraj in kavsaj se z Lahi; mi, liberalci, bomo z njimi mirno delovali v liberalnem objemu. V izgled so nam: Gabršček - Paternolli; Gabršček - Graziadio; Tuma-Marani; Tuma-Pajer. — Zlagano je, da bi Pajerjeva odredba veljala le za Slovence, ne pa tudi za Lahe. Povsem ravnopravno je bilo postopanje deželnega glavarja v tem oziru. Poslanci in občinstvo, ki so se sej udeleževali, — tudi dr. Tuma, Muha in Gabršček — morajo to potrditi; a pri vsem tem se drzne „napredno“ trobilo lagati, da odredba velja le za Slovence. Zopet nov dokaz, da „Soča“ si upa tajiti solnce na nebu, ako ji to kaže, in to v uvodnih člankih, katerih ne piše odgovorni urednik.

Skrajna nedoslednost Gabrščeka in njegove „Soče“.

(Dalje.)

Človek, ki ne more živeti brez prepira, pripraviti se je moral tudi s „Slov. Narodom“ in dr. Tavčarjem. Leta 1898. je bil povedal dr. Tavčar Gabrščeku nekaj britkih resnic. Gabršček je na to odgovoril med drugim tudi to-le: „Dr. Tavčar ne more živeti, ne more politikovati brez takih duhtečih cvetic! Vsak po svoje! Kolikor je ta mož skvaril, ne popravi dvajset Hribarjev! Na brcanje „Slov. Naroda“ ne bom reagoval, saj je splošno priznana surovost in neotesanost sedanjih matadorjev, ki so se polastili tega prvega narodnega glasila v večno škodo in sramoto prelepemu naslovu“. — Še l. 1899. čitamo v „Soči“: „Glas se širi, da peša Tavčarjev zagovorniški talent“. — Nekoliko let poprej pa je pisala „Soča“: „Politika pri „Narodovi“ gospodi je dosegla s svojim podlim in zlobnim ravnarjem, da je med „Sočo“ in med sedanjimi kolovodji okoli „Slov. Naroda“ za vselej pretrgana možnost prijaznega občevanja. Z ljudmi, ki s tako mirno vestjo lažejo in obrekujejo, nočemo nikake prijazne zveze“.

Tako se je lasal pred leti Gabršček s „Slov. Narodom“ in z dr. Tavčarjem. O kranjski narodno-napredni stranki pa je pisala Gabrščekova „Soča“ pred

4 leti: „Soča“ se odvrča od kranjske narodne stranke, odkar plava v milosti dvigajočega se nemškutarstva. Narodna stranka, kakoršna je danes, ne zasluži več tega imena, kajti oddaljila se je od programa, sklenjenega na shodu zaupnih mož; od onega shoda do danes ni storila nič pozitivnega, pač pa je srečno prijadrala v „varno“ okrilje ljubljanskega nemškutarstva, kamor ji Primorci nočemo slediti“.

Tako je pisala „Soča“ pred leti. Kaj vidimo pa danes? Pod krinko liberalizma se je približal Gabršček „Slov. Narodu“ ter pri njem iskal pomoči in jo tudi našel. Zdaj se brati z istimi kolovodji okoli „Slov. Naroda“, s katerimi je bil pred leti pretrgal za vselej vezi. Gabrščeku se ne čudimo, ker poznamo njegovo brezskrajno nedoslednost, čudimo se le gospodom pri „Slov. Narodu“, da se dajo tako zlorabiti od goriških koristolovcev in kameleontov, katerim je pravi liberalizem deveta briga, lastna osebnica in korist — vse.

* * *

„Soča“ je pisala l. 1895.: „Te dneve so priobčili nekateri italijanski časopisi posnetek okrožnice, katero je razposlal tržaški škof o priliki prihodnjih isterskih deželnozbornskih volitev. V tej okrožnici prepoveduje duhovščini, da se ne sme pečati s strankarskimi borbami in da sploh ne sme uplivati ni na desno ni na levo. Duhovnik ima državljanske pravice kakor vsak drugi, ali te pravice so iluzorične, ako jih ne sme izvrševati. In zato se pridružujemo tudi mi vskliku „Naše Sloge“: „Pastirji naj bi torej mirno gledali, ko jim volk ovce kolje!“

Glejte doslednost Gabrščekove „Soče“! Danes zahteva ona in njeni mazači, naj bi goriška duhovščina mirno gledala, ko ji lažiliberalni Tumovi volkovi ovce koljejo!

* * *

Ko so trdili pred leti nasprotni agitatorji, da je Gregorčič vladni kandidat, je zavrnila „Soča“ to obrekovanje tako-le: „Naravnost zlobna trditev pa je, da je prav za prav Gregorčič vladni kandidat, ker so se potezali zanj rodo-

LISTEK.

Zgodovina tolminske šole.

(Dalje.)

Na Kogojevo mesto je prišel 4. oktobra 1879

II. Ivan Grželj, rojen l. 1848. v Vrtovinu pri Kamenjah. Dovršil je nižjo gimnazijo in preparandijo v Gorici. Za podučitelja je bil usposobljen 6. nov. 1869, za učitelja pa 11. nov. 1871. — Prvo službo je imel na Srpenici. Podeljena mu je bila z odlokem 20. maja 1871. Defin. učitelj 3. plačne vrste je bil imenovan 29. junija 1872. Na Srpenici je prebil dobrih osem let. Ko je šel Peter Kogoj, truden in zdelan, l. 1879. v stalni pokoj, zaukazal je deželni šolski svet, da naj se njegovo mesto razpiše. Bil je pa takrat v okraj. šolskem svetu mož, ki je slutil, da bi utegnil, ko bi se služba po razpisu podelila, zasesti Kogojevo mesto njemu in morebiti še komu drugemu nevshečen učitelj. Pridobil je za svoj namen še druge in služba — ni bila razpisana. Začasno vodstvo tolminske šole je bilo vsled te opustitve poverjeno Grželju 4. oktobra istega leta. S tem premeščanjem je dobil tudi plačo 2. vrste. Dve leti pozneje, 20. novembra 1881, je bil imenovan za nadučitelja. Z dekretom 29. septembra 1886 je bil premeščen v neskrčeno plačo k Sv. Luciji, kjer vživa od 30. maja 1894 plačo 1. vrste.

Za Grželjem je prevzel vodstvo

III. Kristijan Bratina, rojen l. 1857. v Št. Tomažu na Ipavskem. Dovršilvi normalko in nižjo gim-

nazijo v Gorici, šel je na učiteljišče v Koper, kjer je dostal l. 1876. zrelostno preskušnjo in bil usposobljen za ljudske šole sè slovenskim učnim jezikom. Z dekretom 30. sept. 1876 je bil imenovan za provizornega podučitelja v Kobaridu, z dekretom 21. sept. 1877 pa za proviz. učitelja v Kredu. Dne 4. okt. 1880 mu je poveril okraj. šolski svet vodstvo šole na Srpenici, kjer ga je dežel. šolski svet 8. nov. 1881 za stalnega učitelja imenoval.

Sè Srpenice je bil premeščen (3. marca 1883) k Sv. Luciji na Mostu, kjer je — po Hoban-ovem odhodu na Srpenico — ondešnjo dvorazrednico do septembra 1886 vodil. Okraj. šolski svet ga je želel imeti pri šolstvu v Tolminu. Dal ga je celó vprašati, ali ne bi hotel prevzeti vodstva ondešnje četverorazrednice. Iz prva ni maral zamenjati Sv. Lucije s Tolminom, pozneje se je vdal in bil imenovan 29. sept. 1886 za proviz. voditelja. Z dekretom 19. okt. 1889 je bil imenovan za nadučitelja. Leto potem, 30. sept. 1890, je bil premeščen na četverorazrednico v Bovcu. V 2. plačno vrsto je prišel 23. jan. 1892, v 1. pa 21. junija 1897.

Na njegovo mesto je prišel

IV. Ivan Širec, rojen l. 1844 v Pliskovici na Krasu. Po dovršeni nižji realki je šel na preparandijo, kjer si je pridobil (l. 1866) usposobljenost za poučevanje na trivialkah sè slovenskim, z nemškim in italijanskim učnim jezikom. Knezo-nadžkof. konsistorij ga je imenoval dne 21. nov. 1866 za supplenta, l. 1867.

meseca marca pa za podučitelja v Kanalu. Od tū ga je premestil dež. šolski svet z dekretom 13. marca 1872 kot učitelja 2. plačne vrste v Cerkno in 29. julija istega leta imenoval voditelja tamošnje dvorazredne šole. Z odlokem 13. sept. 1881 ga je premestil okraj. šolski svet kot nadučitelja v Bovec, 30. septembra 1890 pa v Tolmin. Plačo 1. vrste vživa že od 3. dec. 1888. leta.

Učitelji (učiteljice).

Od l. 1869. do l. 1886. je bil za učitelja

1. Danjel Fajgelj, ki nam je že znan. — Po novi šolski postavi so ženska ročna dela za deklice zapovedan učni predmet. Tega poduka v Tolminu ni bilo, zato je razpisal okraj. šolski svet z razglasom 19. nov. 1870 službo učiteljice, oziroma podučiteljice. Oglasila se je za njo

2. Amalija Jug, rojena v Kobaridu. V šolo je hodila v letih 1857—1861 v Bovcu, kjer je imela očeta učitelja. Privatno jo je poučevala tudi Ida Wels, pozneje c. k. učiteljica na mornarski šoli v Pulji. — L. 1862. je dovršila učni tečaj pri Uršulinkah v Gorici in bila usposobljena l. 1866. za trivialne šole sè slovenskim, z italijanskim in nemškim učnim jezikom. Z dekretom dne 30. maja 1871 je bila imenovana za podučiteljico, l. 1874. (20. sept.) pa za definit. učiteljico 2. plačne vrste v Tolminu. L. 1875. si je pridobila v Gradcu usposobljenost za učenje ženskih ročnih del na meščanskih šolah. Od 21. junija 1897 ima plačo 1. vrste. (Dalje pride).

ljubi, ki so po svoji službi c. kr. uradniki. Zlobnost pa ne tiči v trditvi o vladnem kandidatu, česar nihče ne veruje, ampak v tem, da po svoji stari in prosluli navadi obrekujejo in ovajajo rodoljube, ki so v državni službi“.

Pri zadnjih volitvah se je posluževala ista „Soča“ proti dr. Gregorčiču iste laži ter je skušala to laž z istimi razlogi podpreti. 1. decembra pr. l. je pisala: „Vlada se oklene gotovo stranke „Goričanov“, ker okoli „Gorice“ je od c. kr. prof. Berbuča, pa doli do c. kr. lebendige Leiche zbrano lepo število politikujočih c. kr.“ — Iz tega je sklepala „Soča“, da je Greg. vladni kandidat; zlobnost pa je tičala v tem, „da je po svoji stari prosluli navadi obrekovala in ovajala rodoljube, ki so v državni službi“.

Leta 1890. je priporočala Gabrščekova „Soča“ slogo med duhovščino in učiteljstvom z besedami: „Sloga med duhovščino in učiteljstvom je zlasti na deželi velike važnosti in ni ga menda učitelja, ki bi si je ne želel.“ — Pri zadnjih volitvah pa je ista „Soča“ klicala učiteljstvu: „Vsi na krov, v boj proti duhovščini!“

O nasprotni stranki je pisala „Soča“ leta 1891.: „V slepem boju proti dr. A. Gregorčiču porablja vsako nezmisel, če tudi jim več škoduje nego koristi. Pisali so tudi proti njemu, da ni govornik. Toda s tem so se grozovito osmešili. Res je, da dr. Gregorčič nima one priučene retorike, a govori nepripravljen tako hitro in gladko, kakor bi iz rokava stresal.“ — Tako je „Soča“ pisala pred leti; lani pa je porabljala ona sama isto agitacijsko sredstvo proti Gregorčiču: „Par rojakov“, je pisala „Soča“ pred leti, „bi hotelo spraviti narodne zavode v zvezo z „liberalizmom“ in z osebno politiko na Goriškem, da bi jim po tej poti škodovali ter dali odduška svojemu krepostnemu srcu.“ — Današnji dan pa spravlja ista „Soča“ naš „Šolski Dom“ v zvezo s „klerikalizmom“ in z osebno politiko, da bi mu po tej poti škodovala.

Ko so nasprotniki Gregorčiča tudi s tem črnili, da so mu očitali sebičnost, je „Soča“ pisala: „Gregorčič je nesebičen delavec, katerega vodi ljubezen do naroda na vseh njegovih poteh, ne da bi iskal časti ali bogastva, ali da bi se klanjal v dosego osebnih koristi.“ — Letos pa je ista „Soča“ očitala dr. Gregorčiču sebičnost, o dr. Tumi pa je trdila, da je najdelavnejši in najnesebičnejši izmed vseh dosedanjih poslancev! (Dalje pride.)

Duhovnik nele da more, ampak dandanes tudi mora politikovati.

Naši ljubeznjivi, svobodo oznanjujoči „naprednjaki“ na vse pretege ljudstvo prepričavajo, da duhovnik ne sme politikovati. Toda pribita resnica je, da duhovnik, kakor vsaki drugi državljani, sme a dandanes tudi mora politikovati.

„Pozdrav na bojnem polju“

Dr. Tuma meni 4. avg. 1899.

„Pozdrav... na bojnem polju!“
Pravi zdaj sem jaz pri volji;
A vi — ne daleč nekaj milj,
Sicer zgrešite cilj.
Čemu zahrbtni te pušice?
Zdaj z lica gledajmo si v lice,
Tu stojmo proti možu mož,
Boreči se na nož!
Navajen sem krvavih ran,
A zdaj spomine stare — stran!
„Oblize“ vi ste mi delili,
A kaj ste bili?
Ostudni le binavci,
Prilizovavci! —
Ne zabim starih ran,
Od njih še zdaj sem ves bolan;
Ti bili pa so se očito,
Vi pikate zahrbtno, skrito:
Po krčmah pikate — zaman!
Ne čutim vaših ran —
Tam vi nas zbadate,
Ko gadje nas napadate...
Na dan, na dan!
Ostanem nič vam jaz dolžan,
Tu proti možu mož,
Razsodi zdaj naj — nož!

Naši nasprotniki vedno kriče: „Duhovniki naj se ne vtikajo v posvetne zadeve“. Res je, da politika kot taka je zgolj posvetno opravilo. Res je, da duhovniki kot taki so služabniki cerkve, ki je kraljestvo čeznaravno. Torej je duhovnikov pravi poklic: služiti cerkvi, vero oznanjevati, sakramente deliti. Zato pa liberalci kriče: duhovnik ostani v cerkvi, politiko pa prepusti nam.

Rekli smo, politika kot taka, duhovni kot taki. Ako pa politika prestopi mejo svojega področja ter seže v področje vere, tedaj politika izgubi od svojega znaka, ni samo posvetna, marveč postane verska. In v tako politiko vtikati se ima duhoven kot duhoven. Kadarkoli in kjerkoli politika sega v področje vere, je duhoven dolžan po svojem poklicu vtikati se v politiko. Zato mi trdimo: Duhovnik, kakor stoji reči dandanes, je moralno primoran vmešavati se v politiko; politika je v naših časih ena najsvetejših, nepopustljivih dolžnosti duhovniškega pastirovanja.

Dejansko se je namreč država polastila mnogo strok, katerih upravljanje spada v področje cerkve; državna politika se je globoko zajela v telo cerkve ter ji mnogostransko krati najsvetejše pravice. Cerkev Kristova je povsod zabita v brezštevilne paragrafe državnih zakonov. O usodi cerkve se dandanes odločuje v zastopih, državnih in deželnih. V te zastope poslani ljudski zastopniki kujejo zakone.

V teh zastopih pa se dandanes ne razpravlja in ne sklepa o zgolj materialnih marveč tudi o zgolj duševnih zadevah ljudstev, o stvareh, ki spadajo le v področje cerkve. Za zgled vzemimo samo zakon. Zakon je zakrament. Zakramente upravljati ima samo cerkev. A glejte, kako so že razni državni zbori zakonu vzeli zakramentalni značaj, ter ga preobrčili v čisto golo državno pogodbo. Uvedli so civilni zakon, in poročenci se morajo poročati pred državnim uradnikom. In take in jednake verske in cerkvi sovražne zakone sklepajo poslanci v parlamentarnih zastopih. More torej cerkvi biti vse jedno, koga se izvoli poslanecem? More li cerkev mirno gledati, kako ljudstva v državne zastope pošiljajo cerkvi in veri sovražne zastopnike, ali pa se bode brigala, da ljudstva izvolijo poštene, značajne moške kot zastopnike? Ker se po raznih zastopih dandanes odločuje o usodi cerkve, mora biti nje prva skrb, da ljudstva pouči o dolžnostih volitvenih, t. j. da politikuje. — Zastopnik in branitelj cerkve pa je duhovstvo. Katoliški cerkvi drugega ne ostane nego svoje lastne služabnike — duhovnike pošiljati na politiško bojišče, boriti se za nje prostost in neodvisnost. Duhovnik kot duhovnik je primoran politikovati.

Toda goriški duhovščini ni treba mešati se v politiko. saj „napredna“ stranka se ne vtika v verska in cerkvena vprašanja. Tako vtegne kdo ugovarjati. Toda čakaj prijatelj: Res je „narodno-napredna“ stranka vsprejela v svoj program točko: „V verska in cerkvena vprašanja se stranka ne vtika“. Prevdari pa, kako to točko dejanski izvršuje. Ali se res naprednjaki ne vtikajo v verska in cerkvena vprašanja? O pa še kako! Da se naprednjaki vtikajo v verska in cerkvena vprašanja, in sicer v sovražnem smislu, dokazuje nam slednji Tuma-Gabrščekov shod, slednja številka „Lažitorbe“. Na vsakem shodu se napada duhovščina, napadajo cerkvene naprave, smešijo obredi — in celo zakramenti. Slednja „Lažitorba“ mrgoli napadov na duhovščino in na cerkvene naprave. „Soča“ je smešila zakrament sv. pokore, zaničljivo pisala o zakramentu sv. Rešnjega Telesa. „Soča“ je na najostudnejši način pisala o svetniku Alfonz-u Ligvoriju, predstavljala ga kot učitelja laži in nenravnosti. In tako pišejo oni, ki latinščine niti z možni niso, ki naravoslovja sv. Alfonza torej niti brati niso mogli. Zakaj? Zato da v ljudstvu zatro vero in versko prepričanje. Brezvestnih na-

prednjakov, ki ljudstvo javno, še bolj pa zasebno odvrtačo od cerkve in njih časopisja sad je, da mnogo, mnogo mladine ne spolnuje več krščanskih dolžnosti. Tudi goriški naprednjaki se vtikajo v versko in cerkveno vprašanje. Dosledno se mora cerkev njihovim napadom ustavljati, mora ljudstvo tudi izven cerkve poučevati t. j. politikovati. Služabniki in branitelji cerkve pa so duhovniki. Kot služabniki cerkve morajo tudi goriški duhovniki politikovati t. j. v javnosti braniti vero in cerkev nasproti Tuma-Gabrščekovim napadom.

Da, duhovnik ne samo more, ampak tudi mora politikovati. Zapomni si to, pošteno ljudstvo, ter povej v brk politikujočim naprednjakom.

Dopisi.

Iz Gorice 16. avgusta. — Glasovi o narodnem in cerkvenem petju, ki so zadnji čas bili predmet polemiki v naših listih, mi ne dadó miru, da bi tudi jaz nekoliko o našem narodnem petju ne znil. Pa ne mislite, dragi čitatelji, da sem Bog ve kak strokovnjak v petju, tega ne, ampak navadni narodni pevec sem, ki sem prepeval gotovo že tedaj, ko sta še Gabršček in dr. Tuma abc se učila. V neki št. „Soče“ sem čital, da na Goriškem še ni bilo slišati tacega narodnega petja, kakoršno goji „narodna“ stranka. No, ta nepremišljena in prenapeljena samohvala pove dosti jasno, da sta Gabršček in dr. Tuma, ali dopisnik onih dopisov v „Soči“, da so bili vsi ti najbrže še v kratkih hlačicah, ko je pevsko društvo „Slavec“ pod vodstvom ranjkega g. Hribarja po Goriškem pevalo in ko smo nastopili h kratu 125 izvežbanih pevcev v mestnem gledališču, da se je gledališče treslo.

In potem pri odkritju podobe ranj. M. Doljaka v Solkanu, bivšega deželnega poslanca; o prihodu Nj. Vel. cesarja pred 19 leti v Gorico itd. itd. Ko bi isto petje slišala Gabršček in dr. Tuma, bi njiju „Soča“ gotovo zdaj ne pisala, da na Goriškem ni bilo še tacega petja, kakor je zdaj. Žalibog, da radi velikih stroškov in premale gmotne podpore ni moglo društvo vztrajati, kakor tudi pevsko društvo „napredne“ stranke ne bode imelo obstanka. Kajti to pevsko društvo nima namena, kakor ga je imelo pevsko društvo „Slavec“, namreč, da vspodbuja narod na Goriškem za plemenite cilje, marveč to društvo ima le namen Gabrščeka in dr. Tumo povzdigovati in častiti, da potem lahko pisarijo po svojem glasilu: Glejte, koliko žrtvujemo v prid narodu na Goriškem! Vprašam, koliko časa bode to trajalo? Do prihodnjih deželnozbornih volitev, in še ne vem, ker, kakor sem imel priliko slišati, se je začelo pevsko društvo že krhati. Pevovodja g. Stelè da je šel na dopust... Med pevci da so većinoma taki, ki so danes tukaj jutri tam, kamor jih popelje cesta. Med temi so že stari uradniki „Ljudske posojilnice“, ki niso mogoče že 20 let javno peli, pa zdaj morajo, za uslugo Gabrščeku in dr. Tumi, kajti služba je služba... .

Konečno pa resnici na ljubo povem, da se ne veselim propada nobenega društva, ako isto izpolnjuje pravi narodni namen in ne služi zasebnim sebičnim svrham. O Gabršček-Tumovi „bandi“ slutim, da po deželnozbornih volitvah ne bode o njej ne duha ne sluha več. Nepriistranski.

Od nekod — „Soči“. — Tat je vsak, kdor krade, lažnik, kdor laže. Tako si razlagajo te pojme pametni ljudje, „Soča“, se ve, da ne. Njej je pri tem in sploh pri vsem merodajno za vsako trditev, za vsako zavračanje in za vsako razlaganje edino to, ali se zadeva tiče „naprednjaka“ ali „klerikalca“. Ako bi n. pr. kdo še bolj kradel in sleparil, pa je „naprednjak“ ga „Soča“ dekretira za največjega poštenjaka. V „Gorici“ je bilo čitati, da „Soča“ imenuje učitelje farovžke skledoliznike — s tem je hotela reči, da hodijo jest in pit v farovže. „Soča“ se

je takoj oglasila, da ona je imenovala tako samo one učitelje, ki pišejo v „Gorici“ za slogo med učiteljstvom in med duhovščino.

„Kako imenitno“, je najbrž vzkliknil „Sočin“ dopisnik, mi pa pozivljemo pametne ljudi, naj vendar odprejo oči, ker to je že prenemno. Ker ga menda med učitelji ni, ki ne bi bil kaj zavžil v farovžu, velja pač ona psotka za vse jednako in sploh za vsakega človeka, ker vsak je, ako ne v farovžu, pa v kateri drugi hiši kaj zavžil, torej vsi skledolizniki! Le tako „naprej“, „naprednjaki“!

To pa je poučljivo tudi v drugem obziru, kajti zdaj imajo dokaz tudi „naprednjaki“, kakeri poštenjaki urejujejo „Sočo“. Zadostuje, da je kdo pristaš „Gorice“, „klerikalca“, pa je že obsojen pri „Soči“, četudi je najboljši človek, nasprotno pa lahko uganja „naprednjak“ največje lumparije, „Soča“ ga bo hvalila. Glede učiteljev n. pr. je „Soči“ zadosti, da je kdo „naprednjak“, pa je že izvrsten učitelj, nasprotno pa se razume, da kdor hoče živeti v miru z duhovnikom in z vsemi ljudmi, tak učitelj je slab. Še celo šolsko obiskovanje spravlja v zvezo s tem. Ona trdi, kjer so „klerikalni“ učitelji tam je slabo obiskovanje. (Od kedaj ima urednik „Soče“ referat o tej stvari?) — Po „Sočinem“ razlaganju je v Gorici najslabše šol. obiskovanje zato, ker v Gorici so učitelji „klerikalci“ prve vrste, kadar postanejo „naprednjaki“, bo takoj izvrstno šol. obiskovanje. Kako imenitno, modro! Ako prihajajo pritožbe od „klerikalcev“ v tem obziru, je znamenje, da si žele zboljšanja razmer, da hrepene po napredku, dočim „naprednjakom“ ni mar za napredek, ampak le za zdražbe delati, blatiti rodoljube in netiti prepir.

„Soča“ pač ne more vedeti, kako je s šol. razmerami, zato bi bilo edino pametno da molči. Jaz bi ji lahko postregel z imeni krajev, učiteljev in staršev, ki se prištevajo „naprednjakom“, a imajo zelo slabo šol. obiskovanje, najbolj surove otroke, zaradi tega pa ne trdim, da so krivi tega „napredni“ učitelji. Ali bi bili n. pr. častniki krivi, ako bi ne hoteli potrjeni novaki v vojašnico, ali bi bili davkarski uradniki krivi, če ne bi hoteli davkoplachevalci plačati davkov? In če jemlje sodišče v svoje varstvo otroke z ozirom na telesno zanemarjenje oziroma prestopke, koliko bolj bi se moralo strogo postopati proti duševnemu zanemarjenju, ki se kaže v prvi vrsti v zanemarjenju šole! A te zadeve, „Soča“, nimajo v roki „klerikalni“ učitelji, ampak šol. oblastnjije. Uredniki „Soče“ naj se dajo poučiti, potem naj govore in pišejo, da ne bodo v zasmeh.

Iz Št. Ferjana dne 19. avgusta 1901. — Dne 30. in 31. julija 1901. so se vršile tukaj starašinstvene volitve, katerih se je vdeležilo v vseh treh razredih 194 volilcev. Hude borbe ni bilo, vse se je vršilo mirno in dostojno. Število starašin se je vsled števila volilcev letos narastlo na 24, ki so bili z malo izjemo izvoljeni enoglasno, posebno v II. in I. razredu.

Ta volitev ostane vendar dolgo v spominu nekemu, ki je davno poprej izdelal načrt, da prekucne vse dosedanje občinske naprave, da razprši na vse vetrove ves dosedanji obč. zastop ter se kot zmagovalc — liki Napoleon I. — vsega na županski stol, kakor je že davno poprej marsikje pravil, da bode prihodnji župan. A revež se je opekel — močno opekel, takó, da ga bode dolgo, dolgo skelelo. Pri vsem agitatoričnem aparatu je ostal na cedilu; ni vredno omeniti pa še drugih blamaž, koje je doživel ob času starašinstvenih volitev.

V soboto 17. avgusta 1901. je bila volitev županstva. Županom je bil z vsklikom izvoljen prejšnji župan gosp. Jožef Klanjšček. S tem mu je starašinstvo, ki si lahko šteje v čast, da ima v svoji sredi 3 visoke plemenitaše, pokazalo popolnoma zaupanje, koje je pa tudi vreden v polnej meri. Tudi dosedanji 4 podžupani bili so zopet enoglasno izbrani,

Po volitvi se je sešlo starašinstvo „in corpore“ v krčni dedičev g. barona Tacco, kjer se je pri izvršni kapljici iz kleti g. barona spomnilo tudi našega slov. zavoda „Šol. Doma“ ter se zanj nabralo 22 K.

Z Bovškega. — Znano je cenj. čit. kako so skušali „naprednjaki“ spraviti ob čast in v sramotog. l. v a n č i č a, kurata na Srpenici. Radi hudih napadov je prošil zato g. kurat preč. knez nadškofjski ordinarijat, naj blagovoli preiskati njegovo delovanje in obnašanje na Srpenici, kar se mu je tudi ugodilo. G. kurat je zato v četrtek oznanil v cerkvi, naj pridejo drugega dne ob 9. uri v šolsko poslopje vsi oni, ki imajo kaj proti njemu, da sprejme v to pooblaščen preč. gosp. dekan Iv. Vidmar iz Bovca vse pritožbe in zatožbe v zapisnik.

In res. Drugega dne ob določeni uri se je zbralo 25 mož v šolskem poslopiju — toda ne tožnikov, ampak samih spoštovanih in res krščansko mislečih Srpeničanov; od tožnikov pa je prišel le prejšnji propadli župan g. Logar, ki se je pa še pred pričetkom izgubil iz sobe, ter iz nesramnih dopisov v „Soči“ znani jurist Knez, kateri je bil, kakor mnogi drugi tudi tako srečen, da je užival celih 5 let zavetje in oskrb v malem semenišču. Lepa hvaležnost! Naše in vsakega poštenega človeka mnenje je, da bi moral tak človek vsaj hvaležnost kazati, ako bi bil cerkvi sovražnih nazorov!

Pri obravnavi se ni torej noben tožnik oglasil, pač pa se je sestavil zapisnik, v katerem se je izreklo č. gosp. Ivančiču popolno zaupanje in priznanje na delovanju in obnašanju. Zapisnik sta podpisala kot prič. g. župan in g. nadučitelj kot zapisnikar ter drugih 23 mož.

Ostala sta torej v sramoti g. Logar in g. jurist Knez in kdor še čuti, misli in govori po njihovo. Tudi zaslužnemu „priznanju“ niso ušli ti „lepi“ ljudje, zakaj vrli Srpeničani in Srpeničanke so jim dosti dobro pokazali, da zaslužijo oni, ki hočejo drugega spraviti ob čast in v sramoto, sami največjo sramoto. — „Naprednjaki“, kje imate onih 80—100 mož, s katerimi ste se bahali v „Soči“, da so proti č. g. Ivančiču?

Politični pregled.

Dr. Kaizl — umrl.

Bivši finančni minister dr. Kaizl je večeraj umrl v Metkovicah na Češkem vsled neke bolezn. v črevih. Tako poročajo brzojavi.

Italija in Avstrija.

Mogoče, da ni na tem nič, mogoče je, da je kriv le čas kislih kumar za časnikarstvo, da prinašajo razni listi različne vesti o nekakem gibanju v Italiji, ki ni v prilog naši državi. Že vest, o kateri smo že poročali, da se spremeni beneška luka v italijansko vojno luko, dala je povod k raznim komentarom, češ, da je ta nakana Italije naperjena proti Avstriji. Razmotrivati se je začelo albansko vprašanje, to pa posebno v nemških listih, na način, kakor da bi se tu križali italijanski in avstrijski interesi. Glasila našega ministerstva za vnanje zadeve so sicer proglasila vse te govorce za neutemeljene ter zatrjevala, da obstoje med Avstrijo in Italijo najboljše in najprijaznejše razmere ter da vlada med njima posebno glede balkanske politike popolno sporazumljenje. Prejšnje dni pa se je pokazalo italijansko vojno brodovje pred zalivom Dulcigno in to je dalo zopet povod raznim listom, ki slišijo travo rasti, da so smatrali to prikazen kot nekako demonstracijo proti Avstriji in sicer z ozirom na avstrijske namišljene ali pa tudi resnične aspiracije na Albanijo. Kakor rečeno, mi ne moremo soditi, je-li na vsem tem kaj resnega, ali pa so to le časnikarski napori v teh dneh kislih kumaric, da svojim čitateljem nudijo kaj — „interesantnega“ čtiva. Mi, kakor rečeno, beležimo te vesti le kot kronisti.

Cesarica Eugeniya hudo bolna.

Listi poročajo, da je soproga pokojnega francoskega cesarja Napoleona III. cesarica Evgeniya v gradu Samborough na Angleškem nevarno zbolela. Cesarica Evgeniya ima zdaj 75 let.

Domače in razne novice.

Za „Šolski Dom“ je došlo našemu upravnistvu: O priliki volitve no-

vega starašinstva v Št. Ferjanu se je nabralo 22 K. — Hvala!

Kakor jim kaže! — Dr. Gregorčič ni terorist; to je obče znano in priznано. Tudi kot predsednik „Sloge“ in načelnik kluba slovenskih poslancev je skušal vedno s koncilijantnim in odjenljivim ravnanjem ohraniti slovo med slovensko delegacijo deželnega zbora. To sta priznavala tudi pobratima Tuma in Gabršček še po razkolu. Tuma je pisal še meseca avgusta l. 1899: Dasi je imel dr. Gregorčič v deželno-zborski delegaciji večino na svoji strani, proti odločni volji Alfr. grofa Coroninija ni mogel nikdar prodrati ter se je koncem vedno pokoril.

Mesec kasneje je trdil v „Soči“ isti Tuma, da „narodno vodstvo“ je prav za prav Alfr. grof Coronini, „čegar željam in volji mora slediti vse“.

Da ni dr. Gregorčič kot predsednik „Sloge“ terorizoval sopsolancev, potrjuje dr. Tuma v „Soči“ od l. 1899 s temi besedami: „Še manj je imela „Sloga“ nalogo, „vtikati“ se v zadeve deželnih ali državnih poslancev. Pol. društvo je smatralo vedno deželne in državne poslance kakor eno korporacijo za se, ki je odgovorna za svoje korake le svojim volilcem in nima s pol. društvom nobene dotike, nobene vezi“.

Tudi Gabršček ni še pred kratkim nič vedel o dr. Gregorčičevem terorizmu. Nasprotno. Ko je Gabršček že po razkolu v „Soči“ trdil, da on ni drugih terorizoval, dostavil je besede: Saj ste se morali, tudi Vi, g. doktor, udajati, da ste se mi večkrat kar smilili.

Tako sta pisala Tuma in Gabršček o Gregorčiču pred odstopom grofa Coroninija. Po njiju trditvi je moralo grofovi volji vse slediti, Gregorčič pa se je moral udajati, da se je Gabrščeku kar smilil.

Zdaj pa čujte, kaj pišeta pobratima o Gregorčiču po odstopu grofa Coroninija!

V „Soči“ od 29. oktobra l. 1900 čitamo: „Narodno vodstvo“ je smatral dr. Gregorčič vedno in izključno samega sebe ter nikoga drugega.

Meseca oktobra istega leta piše „Soča“: Kakor Gregorčič ukaže, tako mora biti in nič drugače; „Sloga“ le komandira, ker dr. Gregorčič ne odpusti od svojega absolutizma.

Primerjajte, primerjajte te besede s prejšnjimi!

Leta 1899 je trdil Tuma, da je bil grof Coronini „narodno vodstvo“ in da je moralo njegovim željam in volji vse slediti; leto kasneje pa trdi njegovo glasilo, da je Gregorčič smatral „narodno vodstvo“ vedno in izključno samega sebe!

Leta 1899. je pisal Gabršček, da se mu je Gregorčič kar smilil, ker se je moral drugim tolikokrat udajati; lani pa je trdila „Soča“, da Gregorčič ne odpusti od svojega absolutizma in da mora tako biti, kakor on ukaže!

Zdaj pa vprašamo: Zakaj sta pobratima v svojih trditvah tako neverjetno nedosledna? Ker jima tako kaže! Le pogledjmo!

O grofu Coroniniju je pisal dr. Tuma 8. septembra l. 1899: Grofa se iznebimo tako ali tako. Da bi le še dal obečanih 100tisoč goldinarjev za Vipavsko železnico, potem pa z Bogom!

In res! Računaje na rahločutnost blagega grofa omenila sta mu pobratima z ostudnimi napadi politično življenje, tako da se je umaknil v zatišje. Ostal je Gregorčič, katerega sta se hotela po enakem načinu iznebiti. Zdaj je bil Gregorčič glavna tarča, v katero so letele ostrupljene pušice. Kaj mu je vse „Soča“ tekom zadnjih dveh let naprtila na dušo, je znano. Med drugimi lažmi je bila tudi ta, da je Gregorčič avtokrat, čegar volji se mora vse uklanjati. Ta laž je bila potrebna, posebno ker sta pobratima snovala novo stranko in ker so se bližale državnozbornske volitve. Treba je bilo ljudstvo nabujskati proti polit. društvu „Sloga“ in proti Gregorčiču, treba je bilo Gregorčiča naslikati kot absolutista, kot krvoločnega trinoga „ljudske volje“. — Mnogo kalinov je šlo hujskačem res na limanice, verjeli so zdrabarski farbariji, ker so že bili pozabili, kaj sta pobratima o Gregorčiču pisala leto poprej; mož pa, ki hoče na Goriškem res postati diktator, se smeje v pest ter slepi ljudstvo še dalje z „ljudsko voljo“.

Ogibajte se ovaduhov! — Mlade, neizkušene ljudi, posebno pa našo srednješolsko mladino opominjamo, naj pazi, s kom občuje, kaj govori in dela. V deželi imamo zalibog tudi list, ki se nesramuje napadati sedaj delujočih mož celo radi besedij in dejanj iz njih mladeniške, dijaške dobe. Tako piše n. pr. „Soča“ od 13. t. m. o nekem bivšem dijaku goriške gimnazije, ki je letos dovršil svoje teolog. študije: „Nam sicer

njegova sedanja pobožnost prav nič ne imponuje, ker tička poznamo, poznamo tudi njegovo vero iz polupretelkega časa. Še v semenišču je bil, pa ga je bodoči poklic mikal le v toliko, v kolikor mu bo nudil pečenih piščancev. — Lahko bi povedali še, ali bodi dovolj toliko...“ Kdor torej hoče obvarovati svojo popolno neodvisnost, kdor noče, da bodo časnikarske hijene prej ali slej obešale na velik zvon, kar je on kot mlad neizkušen dijak govoril ali storil, ta naj se ogiba ovaduhov. Sapienti sat!

Vipavska železnica. — Delo na Vipavski železnici prav pridno napreduje. Poleg domačih delavcev je tudi mnogo Hrvatov, celo iz Bosne so prišli delavci. Predor pri Dornbergu, ki bode dolg od 120—130 metrov, je baje skoro do polovice izkopen. Pri sv. Križu treba bode napraviti drugi predor. Tudi poslopja za postaje se že zidajo. Izkopavajo se tudi pridno vodnjaki na postajah, v katerih se v globočini od 6—8 metrov že nahaja živa voda. Sploh se je nadejati, da se izroči ta črta prometu v prihodnji spomladi in sicer še pred določenim časom.

C. kr. pošt. ravnateljstvu na znanje. — Na glavni pošti v Gorici se čita na poštni nabiralnici: Pisma se pobirajo 5 minut pred za Kjubco vsake pošte. V Solkanu imajo pri pošti tablo z napisom tudi v ital. jeziku. Kako pride Solkan do tega? Je-li slov. napis na poštni tabli v Krminu, Gradišču, Dolenjah, da ne govorimo o Ločniku?

Računski zaključek goriške mestne uprave za leto 1900. — Pri mestnem magistratu v Gorici je razpoložen računski zaključek mestne uprave za leto 1900. Ta zaključek izkazuje ogromni primanjkljaj v znesku 79.759 K 70 vin., kar je najboljši dokaz v kako slabem stanju se nahajajo finance goriškega mesta.

Stekel pes. — Oblasti je bilo na znanjeno, da so se v nekem oddelku renške občine pri nekem psu pokazala sumljiva znamenja kakor da bi bil stekel.

Socijalni demokrat Učekar pred sodiščem. — 22. t. m. se bo moral socijalni demokrat Učekar zagovarjati pred sodiščem zaradi nekkih izrazov v govoru, ki ga je imel dne 7. julija t. l. na shodu soc. demokratov pri Dreherju.

P. n. člani osrednjega odbora c. kr. kmetijskega društva v Gorici so uljudno vabljeni k posvetovalnem pogovoru dne 22. t. m. ob 9. uri zjutraj k „trem kronam“.

C. kr. kmetijska družba. — Zdaj ko je deželni zbor za zboljšanje živinoreje dovolil 40.000 K deloma kot posojilo, deloma kot darilo, sešel se je večeraj poseben odsek kmetijske družbe pod predsedstvom Nj. Prevz. grofa Franca Coroninija, da se posvetuje o nakupu plemenskih bikov in krav.

C. kr. kmetijska družba. — Dne 22. t. m. imel boje novoizvoljeni centralni odbor te družbe prvo svojo sejo. Dnevni red: 1. poročilo o volitvah, 2. konstituiranje posebnih odsekov, 3. sestavljenje programa za občni zbor, ki se ima vršiti v Červinjanu.

V soboto opoldne so pokopali v Ločniku tistega vojaka, ki je utonil v Soči. Našel ga je nek voznik iz Ločnika, ko je šel po pesek. Identificirala sta ga dva vojaka.

Smola pri ubegu. — Pred več meseci so aretirali tukaj dva agenta za ono nesrečno izseljevanje v Ameriko, ki sta imela na vesti mnogo žrtev te vrste. Jeden teh se imenuje Sidelnik. Ker je obolel, dejali so ga v tukajšnjo bolnišnico usmiljenih bratov, kjer se je nahajal osem mesecev. Zadnji čas, ko se mu je zdravje zboljšalo, godilo se je možu kakor pravijo, v bolnišnici jako dobro. Sprehajal se je pridno in prosto po hodnikih in vrtu, igral po cele ure šah in niti njegovim srčnim zahtevam se ni ustavljal nobeden, kajti dovoljeno mu je bilo, da ga sme v bolnišnici obiskovati njegova ljubinka, baje neka brhka Videmčanka. Ker je Sidelnik opravil svoj agentski posel v prvi vrsti za Galicijo ter bi ga imela gališka sodišča marsikaj izprašati, določeno je bilo, da se ga danes zjutraj ob 6. uri eskortira, ako se ne motimo v Lvov. Mož bi se seveda vozil kot gospod v — II. razredu na lastne stroške; a vozil bi se v družbi — redarjev. A niti to mu ni ugajalo, kakor se mu je tudi sitno zdelo zadostiti radovednosti galiških sodišč. Zato bi mu bilo ljubše, podati se zopet v lepo Italijo ter od tam nadaljevati svoj posel. Tuhtal je in tuhtal in jo je nazadnje tudi iztuhtal.

Ne ve se kako, posrečilo se je možu priti iz bolnišnice na prosto. Pa glej smole! Ko se je sinoči ob 11. uri pri „Ogerski kroni“ pogajal z izvoščekom, da bi prepeljal njegovega rojstva kosti

do Visca (Viško) zapazi ga neki zanj nebodigatreba gosp. C. Gosp. C. pa ni bil popolnoma gotov svoje stvari, a Sidelnik, zapazivši tega gospoda, opustil je h kratu pogajanje z izvoščekom ter jo naglo ubral proti gledališču in od tam po ulici Barcellini Gosp. C. ga je nekoliko zasledoval, ker pa ni bil popolnoma gotov svoje stvari, je zasledovanje opustil ter prišel v kavarno Schwarz. Pred to kavarno pa sta sedela gg. Č. in H., prvi uradnik okr. sodnije. Gosp. C. zagledavši g. Č., mu pove, da se mu zdi, ter da je skoraj gotov, da je videl pri „Ogerski kroni“ Sidelnika, katerega imajo eskortirati v Lvov, ko se je pogajal z izvoščekom, da bi ga peljal do Visca. Gosp. Č. reče na to g. H.: „Kaj ko bi se šlo v bolnišnico in se tam prepričalo, ali je Sidelnik še vedno tam, na kar mu g. H. reče: „Slučaj je res interesanten, pojdite tje in jaz vas spremljam!“ In podasta se obadva k bolnišnici. Na vnošenje se odpro vrata in g. Č. reče usm. bratu, ki je prišel odpirat, naj bi pogledal v sobo, v kateri biva Sidelnik ter se prepriča, ako se še ondi nahaja.

Brat ustreže koj tej želji ter pride kmalu povedat, da je soba sicer zaprta, ali da na trkanje in klicanje se noče nikdo oglašiti. Potem povabi gg. Č. in H. naj bi se sama prepričala in tako so se podali vsi pred sobo štev. 77. Tam se je klicalo in trkalo, ali zaman! Nobenega glasu ni bilo iz sobe. Na to se podasta gg. Č. in H. k policiji ter naznanita celo zadevo. Policija šla je koj na delo in kakor doznajemo danes, posrečilo se je je uloviti tička v ulici Vetturini kjer je iskal voznika, da bi ga prepeljal do meje.

Bralno društvo „Domovina“ v Volčjemgradu je imelo v nedeljo dne 18. avgusta svoj redni občni zbor z dnevnim redom, kojega smo objavili v „Gorici“. Volitev novega odbora se je vršila povsem mirno in složno. Sedanj g. predsednik je predlagal vse odbornike in dva namestnika, katere je občni zbor enoglasno izvolil in sicer je voljen Vinko Metlikovec kot predsednik, Avgust Štolfa kot podpredsednik, Fran Štolfa kot tajnik in Mirko Rebula kot blagajnik in 4 odbornike.

Perosijev oratorij v bližnjem Vidmu (Udine). Mladi in veleslavni skladatelj Perosi, dika laškega duhovništva, je dobro znan tudi Slovencem. Naši časniki so svoječasnno o njem navdušeno pisali; „Dom in Svet“ je prinesel tudi njegovo podobo. Zato bo menda precej zanimala cenjene bralce „Gorice“, posebno ljubitelje lepe glasbe vest, da se bo začetkom septembra proizvajal v bližnjem Vidmu eden njegovih poslednjih, umetniško dovršenih oratorijev „Il. Natale“. Do tega se je prišlo, da se na tembolj slovesen način obnesejo takratne izredne cerkvene svečanosti in veliko romanje k svetišču „Madona delle grazie“ v Vidmu. Mimogrede bodi omenjeno, da se teh svečanosti udeležijo med mnogimi drugimi duhovnimi dostojanstveniki, tudi Njegova Eminenca kardinal Missia.

Proizvajanje oratorija bo osebno vodil sam Perosi, kar se poslednji čas prav redko godi. Solisti bojo slavnoznameniti umetniki gg. Kaschmann in Fasciolo, gdčna. Tucci in gospa Fino-Savio. Že same te osebe s skladateljem na čelu svedočijo o izredni važnosti tega umetniškega dogodka in so najboljše zagotovilo k njegovemu popolnemu uspehu. Vsa umetniška maša bo znašala okolo dvesto moči, namreč 50 ženskih glasov iz prvega italijanskega koralnega društva „Accademia musicale torinese“, 60 možkih glasov iz milanskega društva „Salone Perosi“ in 90 orkestralnih profesorjev, večinoma izbranih iz raznih milanskih muzikaličnih krogov.

Dogodek bo brezdvomno prve vrste; pričakovanje in zanimanje je povsod uprav febrilno. Proizvajanje se vrši štirikrat v prostorni videmski stolni cerkvi v dneh 5, 6, 7, in 8. septembra. Cene so relativno nenavadno nizke da se omogoči tem obilnejši pristop. — Ustopnina sama stane dve liri; potem notri so na razpolago navadne stolice po 4 lire, boljše po 5, fotelji po 8. Kdor se želi udeležiti, naj hitro naznani kateri dan hoče uporabiti, ter naj pošlje že naprej denar za vstopnino in sedež, da mu ne bo ostati zunaj, kajti udeležba, kakor se vidi, bo ogromna. Zato se je treba obracati na Comitato dell'oratorio Perosi, Udine Riva del castello N. 1. Z.

Parnik se je potopil. — V sredo zvečer se je v milskem zalivu pri Trstu potopil parnik „Sebenico“ mej vožnjo iz Trsta v Dalmacijo. Uzrok nesreči je bil sledeč. V ladjedalnici sv. Marka so bili ravnokar izvršili nov ruski parnik „Mongolija“, katerega se za vožnjo poskušali v milskem zalivu inženjerji ladjedelavnice. H kratu treščil ruski parnik v dalmatin-

skega s tako silo da ga je prodril ob boku in se s prednjim koncem zaril vanj za meter globoko. „Sebenico“, na katerem je bilo polno popotnikov in blaga v vrednosti 200.000 K, se je takoj začel potapljati, ljudje so se rešili na krov „Mongolije“. Morje je na onem kraju globoko 200 metrov in po kratkem času je parnik „Sebenico“ popolnoma izginil v tej globočini. Uvedla se je takoj sodnijska preiskava. Parnik „Sebenico“ je vodil kapitan Blažič, „Mongolijo“ pa neki „Danelutti“.

Sedemdesetletnico je praznoval slavni slovenski skladatelj dr. G. Ipavc v sredo 14. t. m. v Št. Jurju ob južni železnici na Štajerskem. Priredili so mu sijajno baklado, potem pa je bil na čast slavljenju velik banket.

Zavod sv. Jeronima v Rimu. — Iz Rima se poroča, da je sv. Oče papež Leon XIII. s papežkim odlokom od 1. t. m. pod naslovom „Slavorum gentem“ odpravil svetojeronimski kapitel, ki je obstajal že 312 let in katerega je ustanovil papež Sikst V. z bulo „Sapientiam sanctorum“ od 1. avg. 1580 — a otvoril na mesto njega „Collegium Hieronymianum tiro gente Croatica“ (Jeronimski kolegij za Hrvate). Italijanske liste, ki so hoteli pa je ta kolegij le za nekatere Dalmatince ne glede na njih narodnost, to jako peče in se zaradi tega hudo zaganjajo v sv. Stolico.

Narodno gospodarstvo.

Zakon o obligatorni reviziji pridobitnih in gospodarskih zadrug (posojilnic in hranilnic itd.)

(Dalje.)

Z revizijskim poročilom pa, konstatujočim protipostavnosti in protipravilnosti morejo po točkah 87. do 89. postaviti z dne 9. aprila 1873., pri društvih po postavi z dne 26. novembra 1852 oblastva postopati.

Iz tega pa, da je, ako se neprestano ravna protipostavno in protipravilno, revizor ali pa zvezin predsednik dolžan, prepisano poročilo revizorjevo predložiti oblastvu, se ne sme nikakor sklepati, da se mora držati revizijsko poročilo samo formalistično in da se mora omejiti na samo konstatovanje protipostavnosti in protipravilnosti. Obratno!

Kakor je pripomnjeno v točki 1. naj se revizijsko poročilo trudi, kolikor mogoče natančno popisati vse odnose in vse naredbe zadruga in delovati na to, da se naredbe, ki sicer niso proti določbam zadruga postavile ali pravil, ki pa vendar njihovemu duhu in njihovim principom ne odговarjajo, zboljšajo ali pa odstranijo.

V takih slučajih pa more le teoretična in praktična izkušnost revizorjeva in njegovo prepričanje o pravičnosti svojega granjanja, pomagati, ne pa oblastino postopanje.

Dunaj, 12. maja 1901.

Dr. Licht, Skene l. r.,
soporočevalec. načelnik.

Wrabetz l. r., poročevalec.

* * *

Načrt postave o obligatorni reviziji pa je sledeč:

„Postava z dne... o reviziji pridobitnih in gospodarskih zadrug in drugih društev.“

V sporazumu z obema zbornicama državnega zbora zdi se mi potrebno ukreniti, kakor sledi:

§ 1. Po postavi z dne 9. aprila 1873, drž. zak. št. 70, registrirane pridobitne in gospodarske zadruga, kakor tudi prej tvorjena društva, ki imajo namen, omenjen v točki prvi navedene postave, dolžne so dati pregledati po revizorju, ki je strokovno izobražen in ne pripada isti zadrugi (društvu), svojo upravo in svoje poslovanje v vseh strokah uprave vsaj vsako drugo leto.

Pri reviziji je posebno pregledati, ali se vsekdar ravna po postavah in statutih, in to se mora izrečno pripomniti v revizijskem poročilu.

Določbe te postave veljajo tudi v slučaju likvidacije, dokler ta traja.

§ 2. Zveza, odgovarjajoča zahtevam te postave, mora se smatrati, da ima pravico, postaviti svojega revizorja za vse k njej spadajoče zadruga ali društva.

Priznanje pravice nadziranja podeli, ako se razprostrira zveza črez več dežel, ministerstvo notranjih zadev, drugače pa politična deželna oblast.

Za tiste zadruga in društva, ki ne pripadajo k zvezi s samosvojo pravico revizije, postavi se revizor, in sicer za zadruga po trgovskem sodišču, za društva po političnem deželnem oblastvu, v čegar okrožju imajo svoj sedež.

§ 3. Zveza mora biti tvorjena po postavi o društveni pravici z dne 15.

novembra 1867, drž. zak. št. 134., ali po postavi z dne 9. aprila 1873., drž. zak. št. 70.

Zveza mora pregledovati k njej spadajoče zadruga ali društva, more pa tudi drugače skrbeti za skupne interese, posebno za vzdrževanje poslov med zadrugami. Drugih namenov ne sme imeti.

Zveza mora imeti navadno vsaj 50 zadrug ali društev. Manjše število zadostuje, ako obsega zveza vse zadruga (društva) kake dežele, ali vsaj vse v deželi obstoječe zadruga (društva), ki imajo iste gospodarske naloge in isti poslovni jezik. — (Dalje prih.)

Dunajska borza.

19. avgusta 1901.

Skupni državni dolg v notah	99-10
Skupni državni dolg v srebru	98-90
Avstrijska zlata renta	118-70
Avstrijska kronska renta 4%	95-80
Ogerska zlata renta 4%	118-50
Ogerska kronska renta 4%	93-20
Avstro-ogerske bančne delnice	16-75
Kreditne delnice	639—
London vista	239-42 1/2
Nem. drž. bankovci za 100 mark	117-15
20 mark	23-45
20 frankov	19-04
Italijanske lire	91-05
C. kr. cekini	11-32

Loterijske številke.

17. avgusta.

Grac	81	12	62	86	51
Dunaj	61	71	50	27	34

Knjiga „Naši narodni grehi“ se dobiva v „Narodni tiskarni“ v Gorici in pri knjigotržcu g. Likarju. V nobeni slovenski hiši ne bi smela manjkati ta knjiga, iz katere se moramo učiti, kako živeti res slovenski in kako se ogibati narodnih grehov. Baš sedanje volitve po obmejnih slovenskih pokrajinah so zopet pokazale, kako potrebni smo še narodnega pouka. Zatorej Slovenci, ne izogibajte se tej prekristni knjigi in naročite si jo! Cena knjigi je 50 vinarjev po pošti 5 vin. več.

Večerni trgovski tečaj

se odpre

15. septembra v Gorici.

Oglasiti se je v „Narodni tiskarni“ do konca avgusta.

Sprejme se

na stanovanje in hrano

učenca ali učenka viših razredov. Oglasiti se je na Travniku hiš. št. 13, II. nadstropje.

Harmonij

s 5 oktavami v dobrem stanu se odda za 500 kron. Kje, pove uredništvo.

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi svojo novo urejeno

prodajalnico jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne pijske n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Senf.) Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo milo ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Kopač & Kutin,

trgovca v Semeniški ulici h. št. 1. v lastni hiši, kjer je „Trg. obrt. zadr.“

Ravnokar je izšla v „Narodni Tiskarni“ knjižica:

TRI IGRE

za žensko mladino.

Prosto poslovenil

E. Klavžar.

Knjižica se dobiva v „Narodni Tiskarni“ v Gorici, ulica Vetturini 9, in pri knjigotržcu Pallichu v Gorici na Travniku mehko vezana po 40 vin. po pošti 3 vin. več.

Gizela-zveza v nabavo oprave (bale) za možitev sposobnih deklin

pod pokroviteljstvom

Njene cesarske in kraljeve Visokosti presvite gospe nadvojvodine Gizele.

Zveza zavaruje **glavnice** (kapitale) v nabavo oprave (bale) po cenah zavarovalnicah (premijsah) in najboljših združbah (kombinacijah).

Konec l. 1900 je bilo vže 103.566 polic s K 128,939.000 zavarovalne glavnice.

Aktiva so znašala K 36,535.000.

Preglede in pojasnila dopsilja na zahtevanje brezplačno in franko

V vseh krajih, kjer ni zveza še zastopana, postavijo se pod ugodnimi pogoji

zastopniki.

Gg. učiteljem, drž. in obč. uradnikom, trgovcem itd., nudi se prilika za zdaten postranski služček. Natanko razložene ponudbe sprejema

Direkcija na Dunaju l. Franc-Josipovo obrežje l.

(v lastni hiši)

(Ponatisek se ne plačuje.)

Josip Valentinčič,

pekovski mojster

v Gorici v Raštelju št. 29.

priporoča

vedro sveži kruh navadni in najfinejši,

vsakovrstno pecivo za godove in druge razne „pogrjane“, prav okusne kolače za birmo in poroke, različne torte itd.

Vsa naročila izvršuje točno in natančno po želji gospodov naročnikov po jako zmernih cenah.

Izvolé naj ga torej počastiti z mnogobrojnimi naročili cenj. gg. rojaki v mestu in na deželi.

Glasovir

v dobrem stanu se odda za 140 K. Kje, pove uredništvo.

Tiskovine za prošnje v dosego brezobrestnih posojil vinogradnikom

ima v zalogi

„Narodna tiskarna.“

„Narodna Tiskarna“ v Gorici ulica Vetturini 9.

Ilijada.

Povest slov. mladini.

Prosto po Homerju

pripoveduje

ANDREJ KRAGELJ.

S tolmačem važnejših osebnih imen ter obsega 273 stranij.

CENA:

1 K 40 vin., po pošti 20 vin. več.

Vezana v platno 2 kroni, oziroma 2 kroni 20 vin.

Dobiva se v „Narodni Tiskarni“ v Gorici, pri knjigotržcu Pallichu v Gorici na Travniku, pri Schwentnerju v Ljubljani in Florijanu v Kranju.

Peter Drašček,

trgovec jedilnega blaga v Gorici, Stolna ulica št. 2.

Priporoča se p. n. občinstvu v Gorici in z dežele. Prodaja kavino primeso, sladkor, milo, slanino, riž, maslo surovo in kuhano, olje, moko iz Majdičevih mlinov in vse jestvine.

Zaloga žveplenk sv. Cirila in Metoda.

Iščem gostilničarja

in

učenca za trgovino.

Trgovina je z mešanim blagom.

A. Casagrande v Ajdovščini.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8

priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih,

briskih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerné. Postrežba poštna.

Zavod za slikanje na steklu

Edvard Stuhl,

Gradec, Ungergasse št. 3.

izdeluje

slikana okna za cerkve in hiše v raznih slogih.

Podpisani si šteje v prijetno dolžnost, s tem firmo za slikana okna g. Edv. Stuhl iz Gradca v vsakem oziru priporočiti. V tukajšnji novi cerkvi je imenovani gosp. Stuhl priskrbel vsa barvana okna v splošno zadovoljnost in zelo po primerni ceni. Kuracijski urad v Št. Andrežu pri Gorici dne 19. decembra 1900. Jos. Kosovel, kurat.

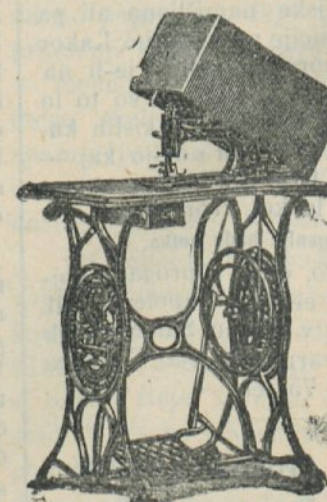
Videlo in potrdilo! Občinsko županstvo Št. Andrež, dne 19. decembra 1900. Andr. Lutman, župan.

Takih priznavanj imam prečastiti duhovščini na razpolago še dokaj. Uljudno se priporočam

Ed. Stuhl.

Fani Drašček,

zaloga šivalnih strojev v Gorici, Stolna ulica št. 2.

Prodaja stroje tudi na tedenske ali mesečne obroke. Stroji so iz prvih tovarn ter najboljše kakovosti. Priporoča se slav. občinstvu.